

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย

2.1 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับสภาพสังคมไทย

ภาพรวมของเศรษฐกิจไทยในช่วงสิบปีเศษที่ผ่านมา เศรษฐกิจของไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและต่อเนื่องกัน การลงทุนจำนวนมากในช่วงหลังของทศวรรษที่ 80 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตเป็นตัวเลขสองหลักติดต่อกันถึงสามปี คือ ระหว่างปี 2531 ถึง 2533 ซึ่งมีรัฐบาลพลเรือนปกครองประเทศนับเป็นยุคทองของเศรษฐกิจไทย โดยผลิตภัณฑ์ในประเทศขยายตัวถึงปีละ 13.2, 12 และ 10 ตามลำดับ การขยายตัวทางเศรษฐกิจดังกล่าวก็เอื้อให้อาชญากรรมมีโอกาสงอกงามผลประโชชน์จากธุรกิจมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจการเงินและการลงทุน ในขณะที่เดียวกันรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมก็ประสบปัญหาในการควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพราะขาดความรู้ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญสำหรับความผิดทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น¹

ลักษณะและประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ก่อนอื่นเราจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะ และข้อกฎหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ผลการปราบปรามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศาสตราจารย์ ชุกเกอร์แลนด์ เป็นบุคคลแรกที่ได้ให้คำจำกัดความของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรืออาชญากรรม คอเง็คธว่าว่า "คืออาชญากรรมที่กระทำโดยบุคคลผู้ได้รับการยอมรับและสถานภาพทางสังคมสูง โดยอาศัยโอกาสในการประกอบอาชีพของตน"² องค์ประกอบหลักของความผิดประเภทนี้ คือ ต้องกระทำโดยอาศัยโอกาสในการประกอบอาชีพของตน ซึ่งมีความสำคัญมากกว่าประเภทของความผิดที่กระทำ หรือสถานภาพทางสังคมของผู้กระทำ แม้ว่าองค์ประกอบหลักเหล่านี้ จะเป็นประเด็นสำคัญและเด่นชัดก็ตาม โดยเห็นได้ว่า

¹ Midyear Report 1994, The Nation, July 1994

² Edwin H. Sutherland, White Collar Crime, at 2 .p 26

ประการที่หนึ่ง กฎหมายที่เกี่ยวข้องส่วนมากไม่ใช่ประมวลกฎหมายอาญา ประการที่สองผู้กระทำผิดส่วนมากมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าอาชญากรรมธรรมดา³ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเหล่านั้นก็เช่นการฉ้อราษฎร์บังหลวง การฉ้อโกงบริษัท การฉ้อโกงประชาชน การหลอกลวงภาษี ลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ปั่นหุ้น ปลอมแปลงเงินตรา ฉ้อโกงโดยบัตรเครดิต ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยสังเขปคำว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ", "อาชญากรรมทางธุรกิจ" หรือ "อาชญากรรมทางพาณิชย์" เริ่มเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองเมื่อทศวรรษที่ผ่านมาซึ่งตามความจริงแล้วอาชญากรรมดังกล่าวได้เกิดขึ้นมาในประเทศไทยมานานแล้ว ดังนั้น จะเห็นได้จากกฎหมายหลายฉบับในอดีตก็ได้เคยวางหลักเกณฑ์เพื่อควบคุมอาชญากรรมเกี่ยวกับการค้าขายมาแล้ว

คำถามที่มักจะมีการถามอยู่เสมอเมื่อมีการกล่าวถึง "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ" ก็คือ

ใครคือ "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ" คำตอบที่ได้รับ ได้แก่ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจคือ ผู้กระทำความผิดซึ่งมีสถานภาพทางสังคมทางหน้าที่การงาน มีความรู้ประสบการณ์ ประกอบอาชญากรรมจากวิชาชีพ หรืออาชีพที่ตนถนัดโดยมุ่งหวังผลประโยชน์มูลค่ามหาศาล

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจแตกต่างจากอาชญากรรมธรรมดา ในสาระสำคัญสองประการ คือ วัตถุประสงค์และรูปแบบของการกระทำ⁴ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีวัตถุประสงค์และความสามารถในการประกอบอาชีพอาชญากรรมสูงแสวงหาประโยชน์ได้เงินเป็นจำนวนมาก ขณะที่อาชญากรรมธรรมดา อาจจะใช้กำลังได้เพียงน้อยนิด ในเรื่องรูปแบบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจใช้เทคโนโลยี วัสดุ สาร และอาศัยความโลภหรือความไม่ใส่ใจองเห็นชื่อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ Donald J. Newman, White-Collar Crime : an Overview and Analysis White Collar Crime.

⁴ Modus Operandi หมายถึง รูปแบบของการกระทำหรือดำเนินการอาจย่อว่า M.O. ก็ได้

เป็นประโยชน์^๕ ความเชื่อและการปกปิดซ่อนเร้น มีส่วนสำคัญในการกระทำผิดบ่อยครั้งที่ผู้เสียหายไม่อาจรู้ตัวเลยว่าตนเองกำลังตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมในทางตรงข้ามอาชญากรรมธรรมดา มักจะใช้กำลังอาวุธในการประกอบอาชญากรรม

สถานการณ์ของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในประเทศไทยปัจจุบันเกิดขึ้นหลายรูปแบบพร้อม ๆ กับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจบางประเภทที่มีความสำคัญ เป็นที่สนใจและสร้างความเสียหายต่อส่วนรวมในวงกว้าง มีอาทิเช่น

การกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน การเล่นแชร์อันเป็นการฉ้อโกง ประชาชน นับเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจสำคัญอันดับแรก ๆ ที่สร้างความเสียหายจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายหลายพันคน การล้มของแชร์แม่ชม้อยใน พ.ศ.2528 ทำให้ประชาชนเริ่มตระหนักถึงภัยที่แท้จริงของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน การเล่นแชร์อันเป็นการฉ้อโกงประชาชน มีลักษณะเป็นการอำพรางว่าเป็นการระดมทุนทางธุรกิจจากประชาชน ผู้ดำเนินการสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในอัตราที่สูงสำหรับเงินลงทุนแต่ละราย ซึ่งปกติประชาชนนำมาลงทุนโดยไม่มีสินทรัพย์หรือสัญญาค้ำประกันแต่อย่างใด ผลประโยชน์ที่ผู้ดำเนินการจ่ายให้แก่สมาชิกผู้ลงทุนก็นำมาจากเงินลงทุนของสมาชิกใหม่นั้นเอง เมื่อไม่สามารถหาสมาชิกใหม่มาลงทุนเพิ่มได้ก็ไม่มีเงินที่จะนำมาจ่ายผลประโยชน์ ซึ่งในที่สุดวงแชร์ก็ต้องล้มไป กฎหมายหลักที่ใช้บังคับกับการกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน คือ พระราชกำหนดกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พระราชกำหนดดังกล่าวกำหนดเป็นใจความสำคัญว่า ผู้ใดกระทำด้วยประการใดให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปในการกู้ยืมเงิน โดยจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายจะพึงจ่ายได้ โดยบุคคลนั้นรู้อยู่แล้วว่าตนไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์

^๕ August Bequai, White-Collar Crime : a 20th Century Crisis,

ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจำหน่ายในอัตรานั้นได้ ผู้ที่กระทำผิดฐานกั้มเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน^๖ แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดข้อห้ามครอบคลุมนักการ เล่นแชร์อื่นเป็นการฉ้อโกงประชาชนไว้กว้างขวาง แต่อาชญากรรมใหม่ก็พยายามอย่างหนักที่จะหาช่องว่างของกฎหมาย และเปิดกิจการประเภทใหม่ การฉ้อโกงประชาชนในลักษณะดังกล่าวล่าสุด คือ บลิสเซอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล ซึ่งเพิ่งถูกฟ้องไปแล้ว เป็นธุรกิจประเภทใหม่ที่ให้บริการจัดสรรวันพักผ่อน โดยหลอกลวงผู้เสียหายด้วยการเสนอคำแนะนำสำหรับการหาสมาชิกใหม่ให้ในอัตราที่สูง การฉ้อโกงลักษณะนี้ ผู้กระทำผิดยังสามารถหลอกลวงได้รับความเชื่อถือและผลประโยชน์จำนวนมหาศาล คราบโคที่ประชาชนยังมีความโง่และไม่เข้าใจถึงลักษณะที่แท้จริงของขบวนการฉ้อโกงนี้

การปั้นหุ่น การปั้นหุ่นนับเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอันดับสองที่สร้างความเสียหายแก่ประชาชน และเป็นข่าวใหญ่เกรียวกราวถัดมาจากการ เล่นแชร์อื่นเป็นการฉ้อโกงประชาชน โดยเหตุที่ตลาดหุ้นไทยเป็นตลาดที่เพิ่งเติบโต ประสบการณ์ความเชื่อชาวอุษของเจ้าหน้าที่ฝ่ายกำกับดูแลยังมีน้อย ทำให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจสามารถสร้างราคาหุ้นให้เปลี่ยนแปลงไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด และทำความเสียหายให้แก่นักลงทุนรายย่อยได้โดยง่าย ตัวอย่างคดีปั้นหุ่นที่เกิดในประเทศไทย มีอาทิเช่น การปั้นหุ่นของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด ภัยคามทานคร เงินทุนเฟร็ดส์วีซีอีอินเวสเม้นท์ รัตนการเคหะ และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด เป็นต้น การปั้นหุ่นจะใช้วิธีร่วมกันอำพรางซื้อหุ้นตัวใดตัวหนึ่งสร้างราคาขึ้นไปให้นักลงทุนรายย่อยหลงเชื่อและซื้อหุ้นตัวนั้นตามจนราคาหุ้นเกินมูลค่าที่แท้จริง แล้วนักปั้นหุ่นเหล่านั้นก็จะเทขายทำกำไรทำให้ราคาหุ้นตกลงในที่สุด นักลงทุนรายย่อยที่เสนอขายความไม่ทันก็จะติดค้างเหลือถือหุ้นซึ่งมีราคาต่ำกว่าราคาที่ซื้อ มาก คดีปั้นหุ่นคดีแรกที่มีการฟ้องร้องคือศาลฎีกาพิพากษายกฟ้องไปเมื่อเดือนมิถุนายน 2537 คดีนั้นนายสอง วัชรศรีโรจน์ กับพวกอีก 11 คน ถูกฟ้องว่าร่วมกันสร้างราคาหุ้นของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด^๗ โดยร่วมกันซื้อหุ้นมีมูลค่าถึง 2,000

^๖ พระราชกำหนดกั้มเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4

^๗ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 243

ล้านบาท^๘ ศาลพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองไม่ได้ร่วมกันสร้างราคาของหุ้นธนาคารกรุงเทพ-พาณิชย์การ จำกัด ให้ผิดไปจากสภาพปกติของตลาด แต่ราคาของหุ้นขึ้นไปจากการซื้ออันเป็นเหตุการผิดปกติของตลาดเสรี^๙ คำพิพากษาดังกล่าวก่อให้เกิดการอภิปรายและถกเถียงในข้อกฎหมายหลายประการกฎหมายที่ใช้บังคับควบคุมการขึ้นหุ้น คือ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยมาตรา 243 กำหนดเป็นใจความสำคัญว่าห้ามมิให้ผู้ใดทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยรู้เห็น หรือตกลงกับบุคคลอื่นอันเป็นการอำพราง เพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมากหรือราคาของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไป หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาดโทษสำหรับความผิดดังกล่าว คือ จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์ที่บุคคลนั้น ๆ ได้รับไว้หรือพึงจะได้รับเพราะการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว แต่ทั้งนี้ค่าปรับดังกล่าว ต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๑๐}

การฉ้อโกงโดยบัตรเครดิตประเทศไทยถูกเรียกว่าเป็นส่วนหนึ่งของ "สามเหลี่ยมบัตรพลาสติก" อันประกอบด้วย ฮอลแลนด์ มาเลเซีย และไทย ซึ่งองค์การอาชญากรรมทางบัตรเครดิต ได้ปฏิบัติการณ์ฉ้อโกงโดยบัตรเครดิตอย่างแพร่หลายแต่ด้วยการปราบปรามอย่างเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร่วมกับบริษัทบัตรเครดิตที่ดำเนินการจับกุมสมาชิกขององค์การอาชญากรรมที่กระทำผิดเหล่านั้น รวมทั้งมาตรการตรวจสอบรหัสของบัตรที่เคร่งครัด ทำให้อาชญากรรมโดยบัตรเครดิตในบางส่วนของเขตสามเหลี่ยมดังกล่าวลดน้อยลง ปัจจุบันองค์การอาชญากรรมได้มุ่งความสนใจที่จะก่ออาชญากรรมโดยบัตรเครดิตไปที่ญี่ปุ่น ไทย และบางส่วน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๘ อัตราแลกเปลี่ยนเงินเป็นทางการ ณ วันที่ 23 สิงหาคม 2537, 1 เทโรสหรัฐ เท่ากับ 25.27 บาท

^๙ คดีหมายเลขแดงที่ 3292/2537 ของศาลอาญาระหว่างพนักงานอัยการกับ นายสอง วีรศรีโรจน์กับพวก

^{๑๐} พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 296

ของอินโดนีเซีย¹¹ การฉ้อโกงโดยบัตรเครดิตคิดส่วนมากเกิดขึ้นจากการใช้บัตรเครดิตปลอม โดยการนำบัตรจริงที่หมดอายุแล้วมาเปลี่ยนแปลงใส่รหัสใหม่ หรือโดยการใช้บัตรพลาสติกขาว บางครั้งบัตรเครดิตที่บริษัทส่งไปยังผู้ถือบัตรทางไปรษณีย์ก็ถูกคนร้ายขโมยแล้วลงลายมือชื่อปลอม และนำไปใช้อย่างกับตนเองเป็นผู้ถือบัตรที่แท้จริง บ่อยครั้งที่พบว่าพนักงานของร้านค้าที่รับบัตร ร่วมมือกระทำผิดด้วย โดยขายข้อมูลในเชลล์ลับให้แก่พวกองค์กรอาชญากรรม ในปี พ.ศ. 2534 มีคดีฉ้อโกงเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่ได้รับรายงานทั้งหมด 30 คดี คิดเป็นค่าเสียหายประมาณ 30 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2535 ความเสียหายลดลงเหลือ 8.9 ล้านบาท พ.ศ. 2536 มีคดีเกิดขึ้น 45 คดี ความเสียหาย 10.1 ล้านบาท โดยมีการฟ้องร้องดำเนินคดี 25 คดี ผู้ต้องหาทั้งหมด 31 คน¹² ในปัจจุบันยังไม่มียกกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับการฉ้อโกงโดยบัตรเครดิต ผู้กระทำผิด จะถูกดำเนินคดีในข้อหาลักทรัพย์ ปลอมเอกสารหรือฉ้อโกงแล้วแต่กรณีตามประมวลกฎหมายอาญา แต่สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็กำลังพิจารณาดำเนินการรกร่างกฎหมาย ที่จะใช้บังคับกับการฉ้อโกงโดยบัตรเครดิตเป็นการเฉพาะอยู่

การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การลักลอบขนสินค้าหนีภาษีมีการดำเนินคดีเป็นจำนวนมากในสำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพย์สิน สำนักงานอัยการสูงสุด จากสถิติของคดีเห็นได้ว่า ความผิดต่อพระราชบัญญัติศุลกากรมีปริมาณคดีมากที่สุดใน พ.ศ. 2533 คดีลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ที่สิ่งฟ้องและสิ่งไม่ฟ้องรวมกันทั้งหมด 158 คดี ใน พ.ศ. 2534, 2535 และ 2536 มีจำนวนรวม 359, 325 และ 392 ตามลำดับ จำนวนดังกล่าวถือเป็นอัตราส่วนร้อยละ 50.4, 53.2, 25.8 และ 24.8 ของจำนวนคดีทั้งหมดที่สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพย์สิน พิจารณาคำเนิ คดีในแต่ละปีดังกล่าว อย่างไรก็ตามคดีลักลอบขนสินค้าหนีภาษีส่วนมากเป็นสินค้าที่ลักลอบนำเข้า ปริมาณเล็กน้อย บางทีเป็นการลักลอบนำผลไม้จากประเทศจีนที่มีมูลค่าต่ำกว่าหนึ่งพันบาทเข้ามา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹ "Credit card rackets Shift operations", The Nation June 17) 1994 at A8

¹² "การฉ้อโกงโดยบัตรเครดิต" กรุงเทพธุรกิจ, วันที่ 29 มิถุนายน 2537 หน้า 8

ทางชายแดนมาเลเซีย ผู้กระทำผิดถ้าหากถูกจับกุมในประเทศไทยก็สามารถยื่นขอให้ศาลการ
ยิดสินค้า และทำความตกลงระงับคดีได้ ซึ่งพนักงานอัยการเมื่อได้รับคดีมาก็ต้องสั่งไม่ฟ้อง¹³

ความผิดประเภทอื่น การละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการธุรกิจเพลงและภาพยนตร์ ภายหลังเมื่อเจ้าหน้าที่มิได้ปรับเปลี่ยน
ยุทธวิธีการปราบปรามจากการระดมจับกุมผู้ค้ารายย่อยเป็นมุ่งปราบปรามผู้ผลิตและผู้ค้ารายใหญ่
ทำให้สินค้านำละเมิดลิขสิทธิ์เหล่านั้นหายไประยะไกลจากท้องตลาดจำนวนมาก สถานการณ์ของการละเมิด
เครื่องหมายการค้า ก็คล้าย ๆ กับลิขสิทธิ์ แต่ผู้กระทำผิดทางเครื่องหมายการค้าอาจจะยังมีให้
เห็นมากกว่าผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ ด้วยเหตุที่สินค้านำปลอมเครื่องหมายการค้ายังมีราคาถูกกว่าสินค้านำที่มี
ชื่อของแท้อยู่หลายเท่าตัว และนักท่องเที่ยวส่วนมากก็ยังพึงพอใจที่จะซื้อสินค้านำปลอมเครื่องหมาย
การค้าเป็นของฝากมากกว่าพวกเขาจะซื้อละเมิดลิขสิทธิ์ มีกฎหมายเฉพาะอยู่สองฉบับที่ใช้
บังคับกับการละเมิดลิขสิทธิ์และเครื่องหมายการค้า โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ลงโทษผู้กระทำ
ละเมิดลิขสิทธิ์โดยปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ¹⁴ ส่วนพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้ามีโทษหนักกว่าโดยปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือ
จำคุกไม่เกินสี่ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁵ อาชญากรรมที่จัดว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอีก
อย่างหนึ่ง คือ การฉ้อราษฎร์บังหลวงสำหรับการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงได้มีรายงานเผยแพร่
ตามหน้าหนังสือพิมพ์ไม่ขาดระยะ อาชญากรรมตามข้อกล่าวหานี้ก็ทั้งข้าราชการประจำและ
นักการเมือง แม้ประมวลกฎหมายอาญาจะกำหนดโทษขั้นสูงถึงประหารชีวิตสำหรับผู้กระทำผิดที่
เรียกหรือขอมรับผลประโยชน์ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการในตำแหน่งโดยมิชอบ¹⁶ แต่
อาชญากรรมเหล่านั้นก็ไม่ได้เกรงกลัวต่อกฎหมายแต่อย่างใด ผู้กระทำผิดส่วนมากมักจะท้าทายขอ
ให้แสดงใบเสร็จรับเงินหรือพยานหลักฐานที่ชัดเจน เมื่อถูกกล่าวหาว่าทุจริต ด้วยอำนาจอิทธิพล
สถานภาพทางสังคมและเงินตราของอาชญากรทำให้เกิดอุปสรรคเป็นไปไม่ได้เลยที่จะส่งอาชญากร

¹³ "พระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2496 มาตรา 27 ทวิ และ 102

¹⁴ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 24, 25 และ 43

¹⁵ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 108

¹⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

เหล่านั้นไปรับโทษทัณฑ์ในระบบศาลยุติธรรมคดีประวัติศาสตร์สำคัญในเรื่องการนำราชบุรีบังหลวง
 เกี่ยวข้องกับนักการเมืองผู้มั่งคั่งจำนวนหนึ่ง ซึ่งเคยเป็นสมาชิกในคณะรัฐมนตรี และถูกกล่าวหา
 ว่าทำร้ายฆาตกรรม โศกโศกผลประโศกโศกจากการให้สัมปทานในกิจการของรัฐ ซึ่งศาลโดยมีพยาน
 ยกฟ้องด้วยข้อเทคนิคทางกฎหมายโดยไม่ได้พิจารณาถึงเนื้อหาของการกระทำผิดเลย

2.2 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเปรียบเทียบกับอาชญากรรมธรรมดา

ความหมายของอาชญากรรมโดยทั่วไป เมื่อกล่าวถึงคำว่า "อาชญากรรม" คนทั่วไป
 มักจะคุ้นหูเพราะพบอยู่เสมอในหน้าหนังสือพิมพ์วารสารต่าง ๆ หรือรวมทั้งหนังสือนวนิยายแต่ถ้า
 ค้นหาความหมายที่แท้จริงแล้ว อาจจะไม่ง่ายดังคิด ตัวอย่างเช่น ถ้าเรามองอาชญากรรมในมุม
 กว้างโดยให้ความหมายว่า การกระทำความผิดต่อกฎหมายอาญาเป็นการประกอบอาชญากรรม
 แล้ว คนขับรถที่ทำความผิด พ.ร.บ.จราจรฯ ซึ่งเป็น พ.ร.บ. ที่มีโทษทางอาญา ก็จะกลายเป็น
 อาชญากรไปหมด หรือในบางครั้งวิธีการบางอย่างในวงการธุรกิจ อาจจะเป็นเรื่องที่มีกฎหมาย
 ในสายตาของกฎหมายบ้านเมือง แต่สำหรับนักธุรกิจแล้วกลับเห็นเป็นเรื่องธรรมดาของการ
 ประกอบธุรกิจโดยเชื่อว่าการประกอบธุรกิจการค้านั้นผลประโยชน์ตอบแทนคือ ความมุ่งหมาย
 ที่สูงสุด แต่ถ้ามองความหมายของคำว่าอาชญากรรมแคบจนเกินไปแล้ว จะเกิดการแสวงหา
 ประโยชน์จากช่องว่างของกฎหมาย ทำให้ผู้กระทำความผิดสร้างความเสี่ยงภัยแก่สังคมโดย
 ไม่ถูกดำเนินการ

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ของนักกฎหมาย และนักอาชญาวิทยาพบว่า สังคม ในปัจจุบัน
 มีความรู้สึกต่ออาชญากรรมเป็น 2 นัย

นัยแรกเห็นว่า อาชญากรรมเป็นผลผลิตโดยตรงของกฎหมายบ้านเมืองหรือจะกล่าว
 อีกอย่างหนึ่งก็คือ อาชญากรรมเป็นสิ่งที่กฎหมายสร้างขึ้น นั่นก็คือ อะไรคืออาชญากรรม ไม่ได้
 ขึ้นอยู่กับการที่คนทั้งหลายถือว่าเป็นความชั่ว แต่ขึ้นอยู่กับว่าพฤติกรรมนั้นเข้าตามหลักเกณฑ์ที่
 กฎหมายบ้านเมืองถือว่าเป็นอาชญากรรมหรือไม่

นัยที่สองเห็นว่า การจะถือว่าพฤติกรรมใดเป็นการประกอบอาชญากรรมนั้น สังคม
 จะเป็นตัวหลักที่จะชี้ว่า อะไรหรือพฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรม กฎหมายบ้านเมืองจะเป็นเพียง
 เครื่องมือในการคุ้มครองสังคมให้ได้รับความปลอดภัยเท่านั้น ดังนั้น ตามความเห็นนี้จึงไม่อาจ
 จะถือว่าพฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรมอย่างแน่นอนตายตัว ช่วงเวลาหนึ่งพฤติกรรมใดที่สร้าง

ความเสียหายให้แก่สังคมก็อาจถือว่าเป็นอาชญากรรม แต่ถ้าเวลาเปลี่ยนแปลงไป พฤติกรรมนั้น สังคมยอมรับได้ ก็อาจจะไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า "อาชญากรรม" คือ การกระทำความผิดที่เป็นการละเมิด กฎหมายอาญาโดยผู้กระทำมีเจตนาชั่วร้ายและขัดต่อหลักศีลธรรม นักกฎหมายอาญามีความเห็นที่ "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ" ก็จัดเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งแต่โดยลักษณะเฉพาะของมันแล้ว มีความแตกต่างจาก "อาชญากรรมโดยทั่วไป" อยู่หลายประการคือ คำว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ" นี้ ได้ถูกนำมาใช้ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ.1949 โดยนักอาชญาวิทยาที่มีชื่อเสียงมาก ท่านหนึ่ง คือ Edwin H. Sutherland โดยท่านได้เรียก ลักษณะของอาชญากรรมดังกล่าวว่า "White-collar Crime" หรือมีนักวิชาการบางท่านแปลว่า "อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว" ในครั้งนั้นท่านได้ให้นิยามความหมายว่า เป็นการกระทำความผิดทางอาญา โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ ผู้กระทำได้ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญที่ตนมีอยู่มาเป็นส่วนสำคัญในการกระทำความผิดนั้น นอกจากนี้ นักอาชญาวิทยาท่านอื่นๆ เช่น Edel Hertz ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมาย หรือจำพวกของความผิดต่อกฎหมายซึ่งไม่ใช่กำลัง แต่ใช้การปกปิด หลอกลวง ล้อฉลเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตรา หรือทรัพย์สิน

ปัจจุบัน คำว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ" ได้ถูกนำมาใช้ในหลายรูปแบบ ได้แก่ Commercial Crime (อาชญากรรมทางการพาณิชย์), Corporate Crime (อาชญากรรมซึ่งกระทำลงโดยห้างหุ้นส่วน บริษัท) Business Crime (อาชญากรรมทางธุรกิจ) หรือ Occupational Crime (อาชญากรรมที่อาศัยโอกาสจากตำแหน่งหน้าที่การงานในการกระทำความผิด) ไม่ว่าจะมีการใช้ถ้อยคำแตกต่างกันอย่างไรก็ตาม แต่ความหมายที่แท้จริงก็ลงจะเป็นไปในทำนองเดียวกัน

ถ้าจะเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมธรรมดา (Street Crime) กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) จะเห็นได้ว่า¹⁷

อาชญากรรมธรรมดา

1. ต้องมีโอกาสในการกระทำความผิด มีการตระเตรียมการวางแผน

¹⁷ รายงานการบรรเทาทุกข์ข้อมูลอาชญากรรมเศรษฐกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้กระทำจะเป็นบุคคลเดียว หรือมีพรรคพวกร่วมด้วย
3. ผลของการกระทำความผิดส่วนใหญ่มักจะเกิดผลในทันที และเป็นผลที่สามารถเห็นได้ในลักษณะของรูปธรรม
4. ความรู้สึกของประชาชนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการประกอบอาชญากรรมมีมาก ส่วนใหญ่มักจะเคียดแค้นชิงชัง และหวาดกลัว

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

1. ต้องมีโอกาสในการกระทำผิด มีการเตรียมการวางแผน
2. ผู้กระทำผิดมักจะร่วมกันหลายคน หรือคล้ายกับรูปองค์การอาชญากรรม
3. ผลของการกระทำผิดมักจะเกิดขึ้นในระยะยาวและยากแก่การสืบสวนจับกุม
4. ความรู้สึกของประชาชนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการประกอบอาชญากรรมมีน้อย
5. ผู้กระทำผิดมักจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญ
6. มักจะเป็นความผิดเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ หรือเรียกว่าอาชญากรรมข้ามชาติ

2.3 ประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

หันกลับมาดูบุคลิกภาพของตัวอาชญากรทางเศรษฐกิจเองบ้าง ท่าน Reekless นักอาชญากรวิทยาและนักสังคมวิทยา ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของอาชญากรประเภทนี้ว่า

1. เป็นอาชญากรที่มีภูมิหลังดีเฉลียวฉลาดกว่าอาชญากรธรรมดาทั่วไปมีบุคลิกภูมิฐานสร้างความสำเร็จได้อย่าง
2. ใช้เทคนิคที่มีประสิทธิภาพสูงในการกระทำผิด และยากแก่การสืบสวนจับกุม
3. ประกอบอาชญากรรมที่ไม่เข่าขวัญประชาชน ไม่สร้างความโกรธแค้นอย่างรุนแรงให้แก่สังคม
4. มีวิสัยเปิดความผิด และไม่พยายามหลงเหลือหลักฐานไว้ให้จับกุมและมักจะดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมของพลเมืองดี
5. ผลตอบแทนที่ได้รับมักจะมีมูลค่ามหาศาล บางครั้งกระทบกระเทือนไปถึงชื่อเสียงของประเทศชาติ

ประเภทความคิดที่จัดอยู่ในลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่

- คดีที่ธนาคาร บริษัทเงินทุน เงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ต้องหา

- คดีความผิดเกี่ยวกับกฎหมายปริวรรตเงินตรา

- คดีฉ้อโกงในการขนส่งสินค้าทางทะเลทางอากาศหรือทางภาคพื้นดินไปยัง

ต่างประเทศ

- คดีอาญาอันเกิดจากการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งคู่ค้าฝ่ายหนึ่งอยู่ในราชอาณาจักร

- คดีฉ้อโกงด้วยการใช้เอกสารเลตเตอร์ออฟเครดิต หรือเอกสารการโอนเงิน

หรือตัวแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศปลอม

- คดีฉ้อโกงด้วยการใช้พันธบัตร ไลชัสนัตรหรือใบหุ้นปลอมหรือใช้โคสมิซอบ

- การฉ้อโกงในการซื้อขายในตลาดด้านผลิตภัณฑ์ล่วงหน้า

- การฉ้อโกงในการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

- คดีฉ้อโกงด้วยการใช้บัตรเครดิต ตัวแลกเปลี่ยนเดินทางระหว่างประเทศปลอม

- คดีฉ้อโกงบริษัทประกันภัย

- คดีฉ้อโกงด้วยการปลอมหรือใช้บัตรโดยสารเครื่องบินโดยสารโดยมิชอบ

- คดีฉ้อโกงด้วยการใช้เทคโนโลยีแผนใหม่ เช่น ฉ้อโกงด้วยการใช้เทเลวิชั่นปลอม

ฉ้อโกงด้วยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

- คดีฉ้อโกง หรือลักทรัพย์จากเครื่องจ่ายเงินอัตโนมัติ ไม่ว่าโดยการใช้บัตรเบิก

เงินปลอม หรือใช้บัตรโคสมิซอบ

- คดีที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรม กระทำความผิดต่อกฎหมาย

- คดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรของประเทศ เช่น ป่าไม้ เหมืองแร่

- คดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตต่อภาษีอากร

- คดีที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง
- คดีที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ความผิดดังที่ระบมานี้เป็นเพียงตัวอย่างบางส่วนของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเท่านั้น ความผิดลักษณะนี้ในรูปแบบอื่นยังคงมีอีกจำนวนมาก ซึ่งกรมตำรวจก็ได้ตระหนักถึงภัยต่อสังคม ในส่วนนี้ จึงได้มีการจัดตั้งกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจขึ้น โดยมีภารกิจในการสืบสวนสอบสวนความผิดทางเศรษฐกิจใน 2 ลักษณะ คือ

1. ความผิดเกี่ยวกับการเงิน และการธนาคาร ซึ่งได้แก่
 - 1.1 ความผิดเกี่ยวกับการเงิน และการธนาคาร ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา
 - 1.2 ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายปริวรรตเงินตรา
 - 1.3 ความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
 - 1.4 การฉ้อโกงโดยเอกสารที่ผ่านทางธนาคาร ในการส่งสินค้าไปยังต่างประเทศ
 - 1.5 การฉ้อโกงด้วยการใช้เอกสารเลตเตอร์ออฟเครดิต หรือเอกสารการโอนเงิน หรือตั๋วแลกเงินระหว่างประเทศปลอม
 - 1.6 การฉ้อโกงด้วยการใช้พินัยบัตร สิกซ์บิตหรือใบหุ้นปลอมหรือใช้โดยมิชอบ
 - 1.7 การฉ้อโกงในการซื้อขายตลาดค้าผลิตผลล่วงหน้า
 - 1.8 การฉ้อโกงในการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 - 1.9 การฉ้อโกงด้วยการใช้บัตรเครดิต ตั๋วแลกเงินเดินทางระหว่างประเทศปลอม
 - 1.10 การฉ้อโกง หรือลักทรัพย์จากเครื่องจ่ายเงินอัตโนมัติ
2. ความผิดเกี่ยวกับการค้า และการพาณิชย์ ได้แก่
 - 2.1 การฉ้อโกง และฉ้อฉลในการซื้อขายสินค้าจำนวนมาก
 - 2.2 การล้มละลายโดยฉ้อฉล
 - 2.3 การให้ หรือโอนอสังหาริมทรัพย์ และนิติบุคคลในทางการค้าโดยมิชอบ

- 2.4 การปลอมแปลงใบสั่งสินค้า
- 2.5 การจัดตั้งนิติบุคคลโดยมิชอบ
- 2.6 การฉ้อโกงโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ เช่น การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

หรือเทคโนโลยีปลอม

- 2.7 การปลอมแปลงดวงตราไปรษณียากร และอากรแสตมป์
- 2.8 การฉ้อโกงทางการค้าโดยใช้อุปาส
- 2.9 การฉ้อโกงบริษัทประกันภัย
- 2.10 การฉ้อโกง และปลอมแปลงบัตรโดยสารยานพาหนะในการเดินทางหรือ

เอกสารเดินทาง

- 2.11 การเปิดเผยความลับทางการค้า และทรัพย์สินทางปัญญา
- 2.12 การละเมิดลิขสิทธิ์ทางวรรณกรรม และศิลปกรรม
- 2.13 ความผิดเกี่ยวกับสิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า
- 2.14 ความผิดเกี่ยวกับการค้า และการพาณิชย์ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ

สำหรับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในประเทศไทยที่เกิดขึ้นเวลานี้ แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมที่ค่อนข้างจะร้ายแรงอยู่ไม่กี่ประเภท

1. การฉ้อโกงธนาคารหรือสถาบันการเงิน กระทำโดยบุคคลภายนอกความเสียหายก็ไม่มากเท่าไร เพราะอย่างมากที่สุด 1-2 ล้านบาท แต่ถ้าโกงโดยกลุ่มผู้จัดการธนาคารก็โกงไปได้เป็นร้อยๆ ล้านบาทขึ้นไป

2. การฉ้อโกงในการติดต่อ การค้าระหว่างประเทศ เช่น มีการปลอมแปลงสินค้าสิ่งซื้องานสำเร็จไปกลายเป็นปูน ทราช ทำให้เสียชื่อเสียง ความเชื่อถือจากต่างประเทศ ทำให้ไม่มีใครอยากจะทำซื้อขายสินค้านี้จากประเทศไทย อันนี้เป็นอาชญากรรมทางพาณิชย์ซึ่งทำลายล้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของเรา

3. การฉ้อโกงการประกันภัยทางทะเลและประกันทุกชนิด การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเลนี้ เคยมีตัวอย่างบ่อยแต่ทางสื่อมวลชนไม่ค่อยได้ลงมากนักเพราะเหตุเกิดในต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ไปซื้อเรือเก่าๆ มาลำหนึ่งประมาณสัก 10 ล้านบาท แล้วเอาประกัน 50-60 ล้านบาท เป็นต้น อันนี้ถือเป็น Marine Crime ซึ่งเป็นความผิดประเภทหนึ่ง

ส่วนการโกงบริษัทประกันภัย ก็เช่น มีการเผาอาคารบ้านเรือน เผาโรงงาน เพื่อจะเรียกเงินประกัน ซึ่งเป็นความผิดประเภทหนึ่งเช่นกัน

4. การโกงโดยใช้ตัวแลกเงินปลอม เช่น มีคนหนึ่งเข้าไปในธนาคาร ขอให้ธนาคารออกตั๋วเงินให้ 1 ใบ สมมุติ ออกตั๋วเงินเลขที่ 001 ชื่อนายสรศรี เมื่อได้ตั๋วเงินใบนี้มาแล้ว ก็ทำปลอมขึ้นอีก 4 ใบ วันหนึ่งนับเบอร์เดียวกัน ซึ่งเหมือนกันหมดแล้วก็นำตั๋วเงินนี้ไปใช้กับท่าน 1 ท่าน 2 ท่าน 3 ท่าน 4 เมื่อทั้ง 4 ราย โทรศัทพ์เข้ามายังธนาคารที่ออกตั๋วถามว่าตั๋วเงินเลขที่ 001 ออกให้แก่คนชื่อสรศรีจริงหรือไม่ คนสังกัดที่ออกตั๋วก็ต้องรับรองว่าจริงแน่นอน บุคคลนั้นก็ได้เงินจากท่านทั้ง 4 ใบ รวมทั้งตัวจริงก็เป็น 5 ใบ กรณีนี้เป็นการใช้ปลอมตั๋วเงิน ซึ่งใช้วิธีฉลาดมาก ผลกระทบทางเศรษฐกิจเพราะเกิดการเสียเครดิตในทางการเงินเป็นอย่างมาก

5. ประการนี้สำคัญมาก คือ การปลอม Letter of Credit ที่สั่งของมาจากต่างประเทศ หรือปลอมเอกสารในการเปิด Letter of Credit เช่นปลอม Bill of Lading ก็คือ ปลอม Certificate of Inspection ก็คือ ซึ่งเกิดขึ้นอยู่เสมอระหว่างประเทศไทยกับฮ่องกง บางรายออก L/C มาจริงแต่ B/L ปลอม C/I ก็ปลอม ความเสียหายตกอยู่ตรงที่เมื่อธนาคารในประเทศไทยรับซื้อ L/C ไว้โดยจะสอบถามหรือไม่สอบถามหรือเชื่อใจกันระหว่างธนาคารต่อธนาคารระหว่าง 2 ประเทศก็ดี ทำให้เราเสียเงินตราต่างประเทศไปเปล่า ๆ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเร็ว ๆ นี้มีธนาคาร ๆ หนึ่งเปิด L/C ไปที่มินนิลา ขอซื้อเชือกป่านมินนิลาเป็นเงินประมาณว่าล้านเหรียญสหรัฐ และหลังจากที่สินค้า 6 คอนเทนเนอร์เข้ามาถึงเมืองไทยแล้ว ปรากฏว่าอ้างว่าเป็นเศษผ้าใช้ไม่ได้ เชือกป่านมินนิลาในขณะเดียวกันผู้นั้นก็ได้รับเงินไปแล้ว เรียกเงินตราต่างประเทศจากท้องพระคลังของประเทศไทยไปแล้ว 1 ล้านเหรียญสหรัฐ เวลายังเป็นคดีฟ้องร้องกันที่ศาลนิวยอร์ก ซึ่งไม่ทราบว่าจะแพ้หรือชนะคดีนี้แต่อย่างน้อยก็ได้เสียเงินตราต่างประเทศออกไป ซึ่งเป็นการเสียหาย

สมัยเมื่อมีการส่งเสริมการลงทุนใหม่ ๆ ประมาณการว่าในรัฐบาลสมัยจอมพลสฤษดิ์ มีการซื้อโรงงานมาจากญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทย ในราคาที่สูงกว่าราคาจริงประมาณกว่าเท่าตัว ยกตัวอย่างเช่น ราคาโรงงานที่ซื้อมา 100 ล้านบาท แต่ในใบออร์เดอร์สั่งเข้ามาเป็นราคาถึง 200 ล้านบาท ใน 200 ล้านบาทนี้ผู้ขายยอมเสียภาษี โดยใช้เงินบาทเสียภาษี แต่เวลาเรียกเก็บเงินตาม L/C ก็เรียกเก็บเงินตราต่างประเทศไป 200 ล้าน

ทำให้ต้องเสียเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นไปอีกเท่าตัวโดยไม่มีความจำเป็นอะไรเลย ซึ่งถือว่าเป็นอาชญากรรมทางพาณิชย์อีกอย่างหนึ่ง

ในการสอบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีความยากลำบากคดีบางประเภท เกี่ยวข้องระหว่างในเครือ มินลา สิงคโปร์ กรุงเทพฯ ชื่องดง 4 จุดนี้ เป็นเครือข่ายกลุ่มแก๊ง อาชญากร และจะการ Rotate การกระทำความผิดอยู่ตลอด เป็นระยะเวลากว่า 10 ปี จนถึงปัจจุบันนี้ การสอบสวนคดีต่าง ๆ ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหัวหน้าหน่วยตำรวจ Commercial Crime ของหลาย ๆ ประเทศที่ร่วมกันทำคดีขึ้นมา แต่เป็นที่น่าสังเกตในบางคดี ผู้เสียหายมาร้องทุกข์กับตำรวจไทยว่าถูกโกงไปเท่านั้นเท่านี้ เมื่อร้องทุกข์แล้วขอสำเนาบันทึกประจำวันไปแล้วไปเลยไม่กลับมาอีก ได้ความว่าเขาไป Claim Insurance ได้เร็วมาก เพราะกิจการเกือบจะทุกอย่าง เขามีประกันภัยไว้ทั้งนั้น ทางเราได้พยายามติดตาม ภายหลังจึงทราบความจริงว่า ถ้าตำรวจไทยเข้าไปสืบสวน สอบสวนจับคนร้ายขึ้นมาได้ ทางบริษัทประกันภัย จะไม่ยอมจ่ายเงินจนกว่าคดีทางตำรวจจะเสร็จเสียก่อน จึงจะจ่ายเงินทำให้เขาได้เงินเข้าไป บางทีกินเวลา 2-3 ปี ที่กล่าวว่า ความผิดเกิด 2 Jurisdiction นั้น บางทีอาจจะเกิด 3-4 Jurisdiction ก็ได้ เช่นใน กรณีคนไทยไปโกงแร่จากโบลีเวีย มาถึง 10 ล้านเหรียญสหรัฐ กรณีนี้เกิด 4 Jurisdiction ในกรุงลาปาซก็เกิด ในกรุงเทพฯ ก็เกิดเพราะมีการปลอม L/C ไปจากเมืองไทยจะเห็นว่าการสอบสวนคดีนี้มีการมาแจ้งความแล้วกลับโบลีเวียไปเลข ทางฝ่ายไทยเรียกเท่าไรก็ไม่ยอมมา ปรากฏว่าผู้นั้นไปเรียกเงินจากบริษัทประกันภัยเพียง 6 เดือน ก็ได้รับเงินไม่เช่นนั้น บริษัทประกันภัยจะโยนภาระมาว่าตำรวจไทยต้องสอบสวนให้เสร็จเสียก่อน จับผู้ร้ายให้ได้เสียก่อน จึงจะจ่ายเงิน เป็นต้น

6. กรณีโกงบัตรเครดิต เรื่องบัตรเครดิตที่ถูกขโมย ส่วนใหญ่เหตุจะเป็นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะนักท่องเที่ยวต่างประเทศส่วนใหญ่ชอบหมู่บ้านชาวเขา พวกนี้ชอบขึ้นไปนอนหมู่บ้านชาวเขาคราวละ 3-4 วัน ก็จะฝากบัตรเครดิต ฝากพาสปอร์ตเอกสารต่าง ๆ ไว้กับ Guest House หลังจากท่องเที่ยวออกเดินทางไปแล้ว ก็จะมีมือดีเข้าไปเปิดลิ้นชักเอาบัตรเครดิตไปใช้ทีละ 10-15 ใบ แล้วก็เอาไปเก็บไว้ที่เดิม เมื่อนักท่องเที่ยวกลับประเทศของตนไปปรากฏว่าธนาคารส่งบิลตามมากมาย ไปซื้อข้าวของบ้าง รับประทานอาหารตามห้างบ้าง ซื้อเหล้า นาฬิกา ฯลฯ เป็นต้น กรณีนี้นอกจากการกระทำความเสียหายในทางระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยแล้ว ความเสียหายก็ตกอยู่กับประเทศไทยอีกด้วย ต่อไปถ้าไม่มีคนเชื่อถือ มีข่าวออกไปมากมาย ก็ไม่มีคนมาเที่ยวเมืองไทย เมื่อไม่มีคนมาเที่ยวก็ไม่มีเงินตราต่างประเทศเข้า

ชาติจะอยู่รอดได้อย่างไร เงินตราต่างประเทศสมัยนี้เป็นสิ่งหาซากร ชาวต่างชาติก็มีคู่แข่งชาวอะไร ก็มีคู่แข่ง เวลาประเทศไทยได้เงินจากนักท่องเที่ยวปีละประมาณ 3-4 หมื่นล้านบาท แต่ก็อาจสูญเสียวไปได้เพราะอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

กรณีดังกล่าวมานี้ ทางกรมตำรวจ จึงจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจ เรียกว่าหน่วยเฉพาะกิจ บ้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นกองบังคับการ สืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจของกรมตำรวจ

การทำคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางพาณิชย์มีความยากลำบาก เพราะเป็นคดีที่ละเอียดอ่อน เจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะเข้าไปสัมผัสคดีเอ็กเกริกได้เหมือนคดีปล้นจี้ แต่จะต้องเข้าไปอย่างนุ่มนวลที่สุด ยกตัวอย่างเช่น ขณะนี้ตำรวจหน่วยนี้มีหน้าที่สืบสวนเกี่ยวกับเรื่องธนาคารพาณิชย์ก็ดี การฉ้อโกงในธนาคารก็ดี ถ้าวันดีคืนดีตำรวจยกพวกไป 10 คน แต่งเครื่องแบบ ขึ้นไปธนาคาร ๆ หนึ่ง บอกว่าขอตรวจบัญชีทั้งหมด หนังสือพิมพ์เอาไปลงข่าว รุ่งเช้าลูกค้าถอนเงินหมด ธนาคารอาจจะล้มแล้วก็มาโทษตำรวจ จึงได้กล่าวว่าการอาชญากรรมทางพาณิชย์เป็นเรื่องละเอียดอ่อน มีผลกระทบอย่างมาก และนั่นการดำเนินการอย่างไรก็ดีแล้วแต่ เช่นขณะนี้ตำรวจมีอำนาจที่จะเข้าไปตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ แต่อำนาจก็ยังไม่เต็มที่ จึงใช้วิธีให้ฝ่ายกำกับตรวจสอบของธนาคารชาติเข้าไปตรวจ เพราะเป็นงานที่ธนาคารชาติคุมโดยเฉพาะ ถ้าพบการกระทำผิดเมื่อใดก็ส่งเรื่องมาให้ตำรวจ ตำรวจจึงจะทำได้

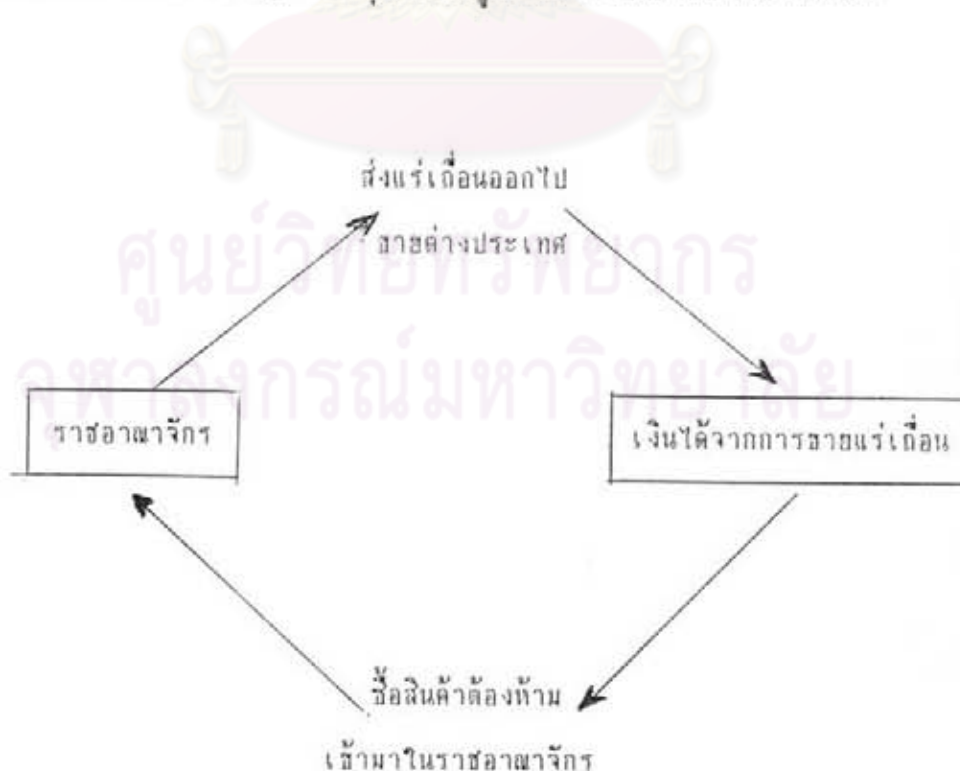
ในขณะที่เดียวกัน ในตลาดหุ้นเวลานี้คณะกรรมการกำลังตรวจสอบทางตำรวจที่กำลังประสานกันว่าใครเป็นคนปั่นหุ้น และผิดกฎหมายบทใด ขณะนี้ ส.ศ.ต. ก็กำลังจับตามองอยู่ ถ้าได้หลักฐานแน่ชัดว่าใครเป็นคนปั่นหุ้น ก็จะดำเนินการอย่างไรเอ็กเกริกเพราะเห็นเวลานี้ตกลงมากอยู่แล้ว ก็อาจจะมาโทษว่าหน่วยนี้เป็นตัวการทำให้ตลาดหุ้นตก อะไรทำนองนี้ จึงสรุปได้ว่าอาชญากรรมประเภทนี้ การสืบสวนต้องค่อยทำค่อยไป

ขณะนี้ทางฝ่ายตำรวจได้ดำเนินการมาตรการป้องกันและปราบปราม โดยการเผยแพร่บทความทางวิทยุบ้าง โทรทัศน์บ้าง เพื่อให้ประชาชนทั่วไปรู้ถึงโทษของภัยทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น การเล่นแชร์ ก็ได้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงโทษของการเล่นแชร์ เตือนว่าแชร์จะล้มชาวบ้านก็ไม่เชื่อ ยังทุ่มเงินเล่นไปเรื่อย ๆ พอจับแม่แชร์ม้อคดี ก็บอกว่าถ้าเชื่อเสียตั้งแต่ต้นก็ได้เงินคืนแล้ว เป็นต้น นอกจากนี้มาตรการที่กรมตำรวจไม่สามารถที่จะทำผู้เดียวได้ เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์ภัย ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ผลกระทบที่

เกิดจากอาชญากรรมมีมากมาย เกินกำลังที่แต่ละหน่วยงานจะรับ จึงต้องช่วยเหลือกันในภาค
รัฐบาลและเอกชน เพื่อจะช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายได้

2.4 ผลกระทบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

หันกลับมาพิจารณาว่าผลกระทบของความผิดประเภทนี้มีมากน้อยเพียงใด จากการที่
ได้แนะนำให้รู้จักกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาแล้วในเบื้องต้น คงจะยังไม่เกิดภาพพจน์ที่เป็น
ปฏิบัติกับอาชญากรรมประเภทนี้สัก ถ้าไม่คิดถึงผลเสียที่สังคมได้รับ เพราะอาจจะคิดว่ายังเป็น
เรื่องที่ห่างไกลจากตัวเรา ตัวเรามักจะไม่พบในส่วนนี้สำหรับในส่วนของผลกระทบ เราจะ
พบว่า ความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติหรือความ
อยู่รอดของชาติอย่างมาก เมื่อเทียบกับอาชญากรรมธรรมดาที่เกิดขึ้นในสังคม รูปแบบที่แสดงให้
เห็นถึงวัฏจักรแห่งความเสียหาย ก็เช่นจากแผนภูมิคร่าว ๆ นี้ เพื่อสื่อให้เห็นว่าการกระทำ
ความผิด เช่น การส่งแร่เดือนออกไปขายต่างประเทศแล้วได้รับเงินมาก่อนหนึ่ง ผู้ที่ประกอบ
อาชญากรรมมักจะไม่หยุดเพียงแค่นั้น หลังจากนั้นก็จะซื้อสินค้าเดือนหรือสินค้าผิดกฎหมาย
เข้ามาในประเทศด้วย เป็นวัฏจักรที่หมุนเวียนอยู่อย่างนี้ นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งเท่านั้น

ถ้าเราจะดูผลกระทบของความผิดที่เกิดจากการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คงแยกพิจารณาออกเป็น 5 ประการด้วยกัน คือ

1. กระทบต่อเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม บุคคลทุกคนเฉลี่ยได้รับความเสียหายได้เท่าเทียมกัน
2. กระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง
3. กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและการตลาด
4. เงินได้ส่วนหนึ่งของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมักจะนำไปอุดหนุนเงินเจ้าอาชญากรรมประเภทอื่นด้วย
5. ภายหลังจากมีการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแล้ว มักจะมีอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ติดตามมา เช่น การแก้แค้นต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน การให้สินบน การทำลายพยานหลักฐานทั้งพยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ

เพื่อให้เห็นถึงความเสียหายของความผิดทางเศรษฐกิจ หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จึงขอเอาความเสียหายระหว่างอาชญากรรมธรรมดากับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาเปรียบเทียบเพื่อแสดงให้เห็น คือ

อาชญากรรมธรรมดา (Street Crime) มักจะเป็นความผิดที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และผู้เสียหายมักจะอยู่ในวงจำกัด คือ ไม่ขยายตัวไปมาก ส่วนความผิดในแง่ของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความเชื่อถือนองประชาชนที่มีต่อธุรกิจ เสียหายต่อผู้บริโภคและรัฐบาล ตลอดจนเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นของต่างประเทศด้วย

ตัวอย่างที่บอกให้ดู เช่น ในคดีปล้นทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ที่ถือว่าเป็นคดีที่ก่อให้เกิดความเสียหายครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของอเมริกา เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1978 เป็นการปล้นรถตู้เกราะที่ขนเงิน เหตุการณ์เกิดที่เมืองบอสตัน ความสูญเสียในครั้งนั้น 2,000,000 เหรียญดอลลาร์ และจากการปล้นทรัพย์ครั้งนี้ มีผลเกี่ยวพันไปถึงคดีลักทรัพย์ในโกดังสินค้าของสายการบิน Lufthansa ในรัฐนิวยอร์กซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายไป 4,000,000 เหรียญดอลลาร์นี้ เป็นคดีที่อเมริกา และถือว่างก่อให้เกิดความเสียหายมากที่สุดในส่วนของอาชญากรรมธรรมดา

เรามาดูคดีในส่วนของความผิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจบ้าง คดีแรกนั้นเป็นคดี Electrical Conspiracy ซึ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับบริษัทไฟฟ้าทั้งหมด 29 บริษัท รวมทั้ง

General Electric (G.E.) และ Westing House ด้วย ได้รวมตัวกันตั้งราคาสินค้าเพื่อขายต่อเอกชนและรัฐบาลโดยหลอกลวงในราคา ผลเสียจากคดีนี้ คือ ความเสียหายทั้งสิ้น 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อปี 1960

อีกคดีหนึ่ง คดี Equity Funding คดีนี้เป็นกรณีฉ้อโกงโดยอาศัยการบริหารงานของบริษัท ทำการแต่งบัญชีการเงินของบริษัท โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ทำกรมธรรม์ประกันภัยปลอม คือ 64,000 ฉบับ จากการที่ออกทั้งหมด 97,000 ฉบับ ส่งผลให้เกิดความสูญเสียถึง 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แก่ลูกค้าผู้รับประกันของบริษัทและผู้ลงทุนอื่น ๆ

คดีที่สามเป็นของ Lockheed ซึ่งจ่ายเงินโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ความสูญเสียถึง 38 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

คดีกระทรวงพลังงานและกระทรวงยุติธรรมของสหรัฐฯ ขึ้นฟ้องบริษัทค้าน้ำมันรายใหญ่ถึง 9 บริษัท เมื่อปี 1979 เกี่ยวกับการจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มอย่างผิดกฎหมาย เป็นมูลค่าถึง 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เพราะฉะนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความผิดที่เป็นอาชญากรรมธรรมดา ถ้าเปรียบเทียบกับความผิดในส่วนของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น จะเห็นได้ชัดว่าแตกต่างกันฟ้ากับดิน

กรณีที่น่าวิพากษ์อย่างยิ่งอีกกรณีหนึ่งก็คือ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบซึ่งได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า ความผิดในส่วนนี้นั้น เขารวมเอาในแง่ความผิดที่เกี่ยวข้องกับโรงงานกระทำความผิดเข้าไปด้วย คดีนี้เป็นคดี Hooker Chemical Hooker นี้เป็นสาขาหนึ่งของ Occidental Petroleum Corporation คดีนี้ถูกฟ้องเมื่อปี 1980 ในข้อหาละเมิดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า บริษัทดังกล่าวนี้ได้ก่อสร้างเคมีจำนวนถึง 21,000 ตัน ลงบนพื้นที่ 3,000 ตารางฟุต ในบริเวณ Love Canal ซึ่งใกล้กับน้ำตกไนแองการา รัฐนิวยอร์ก การแทนที่เมื่อปี 1942-1953 หลังจากนั้นบริเวณนี้ก็มีการปลูกสร้างบ้านเรือนขึ้นมา ปรากฏว่าในปี 1978 นี้ ผู้ที่พักอาศัยในบริเวณนั้นได้ร้องเรียนว่ามีสารเคมีที่น่าอันตรายอย่างมากก็เลี้ยว ผุดขึ้นมาจากผิวดินทำให้เกิดโรคต่าง ๆ แก่ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณนั้น เช่น โรคมะเร็ง อาการผิดปกติตั้งแต่กำเนิด โรคหมีน ตลอดจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืชและสัตว์เลี้ยงในบริเวณนั้นอย่างมาก กระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ ริบค่าเงินการและฟ้องบริษัท Hooker Chemical เป็นเงิน 124 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นี่เป็นความเสียหายระยะยาว ซึ่งแน่นอนว่าประเทศไทยเราจะต้องประสบกับปัญหาในส่วนน้ำเสีย อากาศเสีย อันเป็นปัญหาหนัก

สำหรับประเทศไทยเรา การประเมินความเสี่ยงโดยละเอียดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่ได้มีการจัดทำไว้เป็นหลักเกณฑ์หรือเป็นตัวเลขที่แน่นอนตายตัวมากนัก แต่ที่ปรากฏความเสี่ยงให้เห็นชัดๆ ก็มีอยู่หลายกรณี เช่น กรณีแชร์น้ำมัน ยอดความเสี่ยงเฉพาะผู้ที่ไปแจ้งความในคดีนี้คือ 10,500 ล้านบาท ซึ่งเป็นยอดของผู้มาแจ้งความ ดังนั้น ถ้ามีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูล เราคงจะทราบความเสี่ยงมากกว่านี้

2.5 นโยบายการบังคับใช้กฎหมายอาญาคือความผิดทางเศรษฐกิจ

ความผิดอาญาทางเศรษฐกิจเป็นความผิดที่มีลักษณะแตกต่างจากความผิดอาญาทั่วไป ความผิดทางอาญาทั่วไป เป็นความผิดที่เห็นชัดในตัว มองเห็นได้ว่ามีคดีอาญาเกิดขึ้นแล้ว เช่น พบคนฆ่าคนตายโดยผ่านหนึ่งใช้อาวุธ คือ มีคดียุติบัตรอีกฝ่ายหนึ่ง ตำรวจพบเห็นสามารถวินิจฉัยได้ทันทีว่าความผิดอาญาได้เกิดขึ้นแล้ว จะจับอย่างไร จะสอบสวนอย่างไร จะต้องดำเนินการอย่างไรเป็นลำดับก่อน-หลัง แต่คดีอาญาที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นไม่มีลักษณะที่เห็นได้เด่นชัด เช่น พบการฆาตกรรมที่มီးเครื่องหมายการค้าปลอมติดอยู่ ตำรวจใช้อะไรเป็นเครื่องวินิจฉัยได้ว่าเครื่องหมายที่ติดอยู่กับตัวสินค้าที่วางขายนั้นเป็นเครื่องหมายการค้าปลอม เพราะตำรวจไม่ใช่ผู้รอบรู้ชำนาญด้านเครื่องหมายการค้าพอที่จะทราบได้ว่าเครื่องหมายการค้านั้นเป็นเครื่องหมายการค้าปลอม หรือเลียนแบบผู้อื่นหรือไม่และเครื่องหมายการค้า ซึ่งเข้าใจว่าถูกเลียนแบบหรือปลอมนั้นได้จดทะเบียนไว้ถูกต้องหรือเปล่าและอยู่ในสินค้าจำพวกเดียวกันตามที่กฎหมายพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าจำแนกไว้หรือไม่ การจดทะเบียนที่นั่นครอบคลุมไปถึงสินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนแบบอยู่ที่หรือเปล่า จะจับได้หรือไม่ และจะดำเนินขั้นตอนในการสอบสวนต่อไปอย่างไร จะอาศัยอะไรเป็นเครื่องพิสูจน์ความผิดนั้น ซึ่งอย่าว่าแต่เจ้าหน้าที่งานตำรวจธรรมดา ซึ่งมีหน้าที่ต้องปราบปรามโจรผู้ร้ายอยู่แล้วมากมายเลย แม้แต่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเองยังยากที่จะระบุได้ว่าเครื่องหมายใดปลอมหรือเลียนแบบ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เสียหายมิได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ในการประชุม International Symposium ในเรื่อง Commercial Crime 1985 ที่มหาวิทยาลัย Cambridge ประเทศอังกฤษ เป็นการประชุมของนานาชาติซึ่งมองเห็นความสำคัญของอาชญากรรมประเภทนี้ โดยกำหนดว่าอะไรคืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะและผลกระทบต่างกันไปจากอาชญากรรมธรรมดา อาจเรียกอาชญากรรมประเภทนี้ว่า Economic Crime หรือ Commer-

cial Crime หรือ White Collar Crime ซึ่งเป็นความหมายเดียวกับที่นักนิติศาสตร์ของไทยใช้คำว่า Business Crime โดยได้ประชุมจัดหมวดหมู่อาชญากรรมประเภทนี้ขึ้น แนวความคิดของ Commonwealth ได้จัดการกระทำความผิดประเภทนี้ไว้เป็น 26 จำพวก อาทิเช่น อาชญากรรมทางธนาคาร การฉ้อโกงโดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ การปลอมเครดิตการ์ด ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ เป็นต้น¹⁸ แม้แต่การแบ่งขององค์การตำรวจสากล (Interpol) ก็จัดแบ่งประเภทของอาชญากรรมทางธุรกิจไว้ได้อย่างใกล้เคียงกัน สำหรับประเทศไทยแนวความคิดของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางมีแนวความคิดรวบรวมอาชญากรรมทางธุรกิจไว้เป็นหมวดหมู่เช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้รวมเรื่องภาษีอากรไว้ เพราะเรามีหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะอยู่แล้ว

ลักษณะพิเศษของความผิดอาญาทางเศรษฐกิจกับความผิดอาญาโดยทั่วไป

การกระทำความผิดในคดีอาญาทั่วไป ปัจจัยในการกระทำความผิดมักขึ้นอยู่กับ

1. โอกาสในการกระทำผิด เช่น คนร้ายเดินผ่านบ้านที่เปิดประตูทิ้งไว้และตนเองมีความจำเป็นต้องใช้เงินก็เข้าไปหยิบฉวยทรัพย์สินในบ้านนั้นมาเป็นการลักทรัพย์ ซึ่งเป็นความผิดในคดีอาญาธรรมดาที่เกิดขึ้นทุกเมื่อเชื่อวัน ไม่มีลักษณะพิเศษอะไร
2. การตัดสินใจในการเข้ากระทำผิด เมื่อโอกาสอำนวยแล้วการตัดสินใจเข้ากระทำก็เป็นอันต้อนต่อไป

แต่ในความผิดอาญาทางเศรษฐกิจต่างมีปัจจัยอื่นประกอบอีก คือ ความรู้ที่จะใช้ในการกระทำความผิด การกระทำความผิดประเภทนี้ผู้กระทำต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นพิเศษ เช่น จะทำความผิดฐานฉ้อโกงด้วยเครื่อง

¹⁸ ประจักษ์ศิल्प สุพรรณเกษิษฐ์, รวมบทความและคำบรรยายเรื่องอาชญากรรมทางการพาณิชย์ (กรุงเทพมหานคร : กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, 2529), หน้า 2-3.

คอมพิวเตอร์ ก็ต้องมีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี รู้ถึงวิธีใช้ ระบบ จุดอ่อน และความลับชั้นชั้นของมัน การฉ้อโกงธนาคาร ก็ต้องรู้ระบบธนาคารอย่างลึกซึ้ง การออกเช็ค การใช้ แคนเชอร์เช็ค ฯลฯ แม้แต่การปลอมเครื่องหนาสการคำก็ต้องมีความรู้ความชำนาญในการปลอมเครื่องหมาย รู้ถึงตลาดและความต้องการของผู้บริโภค รู้ถึง Goodwill ของสินค้าภายใต้เครื่องหมาย นั้น ๆ ฯลฯ การที่ผู้กระทำความผิดอาญาทางธุรกิจนี้มักต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ จึงเรียกคดีประเภทนี้ว่า White Collar Crime หรืออาชญากรรมที่กระทำโดยคนชั้นสูง หรือผู้มีความรู้ คนประเภทนี้มักมีการศึกษาดี เป็นประเภทหนึ่งอยู่กับโต๊ะทำงานสวมเสื้อฟ้าสะอาดสะอ้าน มองจากสภาพภายนอกแล้วไม่เห็นตราบอาชญากรอยู่เลย ต่างกับพวก Blue Collar (กรรมกรด้านหินอังกฤษสวมชุดสีน้ำเงิน) ซึ่งมักใช้เปรียบเทียบกับดาการกระทำ ความผิดอาญาแบบธรรมดา

โดยสรุปความผิดอาญาทางเศรษฐกิจมีลักษณะสำคัญ คือ

1. ผู้กระทำต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ รู้ถึงระบบ วิธีการ จุดอ่อน จุดแข็ง ขั้นตอนดำเนินการต่าง ๆ ที่ซับซ้อน ซึ่งโดยมากผู้กระทำความผิดในเรื่องนั้น ๆ จึงมักจะเป็นผู้ที่อยู่ในวงการนั้นเอง เช่น ฉ้อโกงธนาคาร ผู้กระทำ สำเร็จได้มักจะเป็นหรือเคยเป็นเจ้าของที่หรือพนักงานของธนาคารมาก่อน หรือแม้แต่เรื่องการปลอม-เลียนแบบเครื่องหนาสการคำ คดีโดยมากผู้ที่เลียนเครื่องหนาสการคำของผู้อื่นมักจะเป็นผู้ที่เคยทำงานกับเจ้าของเครื่องหมายนั้นมาก่อน แล้วแยกตัวออกมาทำเองภายหลัง

2. ความผิดเหล่านี้ไม่ชัดเจน ความผิดธรรมดาที่มีสิ่งท่มองเห็นชัดอยู่ในตัวว่ามีคดีอาญาเกิดขึ้นแล้ว เช่น พบคนนอนไม่หายใจหรือมีรถยกกระสุนปืนยิงทะลุท้ายทอยเมื่อตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุก็สามารถตัดสินได้ทันทีว่ามีความผิดฐานฆ่าคนตายเกิดขึ้นแล้วจะสอบสวนอย่างไร มีขั้นตอนลำดับก่อนหลังอย่างไรบ้าง เช่น การชันสูตรพลิกศพ พิมพ์มือ ตรวจอาวุธ ฯลฯ แต่ความผิดอาญาทางธุรกิจมิได้มีลักษณะเช่นนี้ ไม่สามารถมองเห็นความผิดได้ทันทีอย่างเด่นชัด มักเป็นเรื่องยุ่งยากในการสอบสวนสืบสวนร่องรอยต่าง ๆ ยากแก่การติดตาม ยิ่งถ้าการกระทำนั้นใช้เทคโนโลยีขั้นสูงใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์แล้ว ไม่ใช่เรื่องง่ายที่ตำรวจธรรมดาจะติดตามสอบสวนติดตามเรื่องราวได้ คดีเช่นนี้ถ้าจะรู้ว่ามีผิดเกิดขึ้น บางครั้งก็ต้องใช้เวลานาน เช่น กรมสรรพากรของสหรัฐอเมริกา เงินหาช 400 ล้านเหรียญ ยังสืบสวนไม่ได้ร่องรอยจนทุกวันนี้

เพราะเป็นการกระทำโดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ เข้าไป Attack Software ซึ่งเป็นเรื่องซับซ้อนมาก หรือการปลอมเอกสารต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญสูง

3. การกระทำเช่นนี้มักเกิดกับองค์กรของรัฐ หรือนิติบุคคลมากกว่าเกิดกับบุคคลธรรมดาเช่นผู้เสียหายมักได้แก่ หน่วยงานของรัฐ อาทิ กรมสรรพากร ธนาคาร บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทที่ประกอบธุรกิจการค้าที่มีกิจการใหญ่โต มี Goodwill แพร่หลายสินค้าเป็นที่เชื่อถือของมหาชน เพราะผลตอบแทนในการกระทำอาชญากรรมประเภทนี้ จะต้องให้ผลคุ้มค่า มีค่าตอบแทนสูงถึงระดับมหาศาล ดังนั้น ถ้าเป็นการกระทำต่อบุคคลธรรมดา ผลได้ก็ไม่คุ้มกับวิชาความรู้ ความชำนาญและแผนการที่ใช้ในการกระทำผิด และบ่อยครั้งมักพบในเรื่อง Undetected Crime

4. คดีประเภทนี้มักจะมีผู้ร่วมมือกันหลายส่วน บางครั้งอาจเรียกได้ว่าเป็นองค์การหรือขบวนการเลขที่เดียว นับแต่ผู้ปลอม การนำไปใช้ การจัดฉากให้ผู้อื่นหลงเชื่อการเข้ารุกอย่างมีประสิทธิภาพ การสืบหาข้อมูล การจำหน่าย การแบ่งปันผลประโยชน์ ล้วนแล้วแต่เป็นการดำเนินการที่มีระบบระเบียบ ซึ่งได้วางแผนไว้แล้วเป็นอย่างดีเรียกได้ว่าเป็น Organized Crime

5. เป็นอาชญากรรมที่ผู้กระทำมักจะได้ประโยชน์ตอบแทนมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินหรืออำนาจ เมื่อมีเงินมากอำนาจก็ตามมาเกิดเป็นกลุ่มอิทธิพลชั้นฮากในการกวาดล้างในขณะเดียวกันสิ่งที่เรามักจะมองข้าม คือ ผู้ประกอบธุรกิจโดยปฏิบัติตามกฎหมายฉบับจะต้องเป็นฝ่ายเสียเงิน เสียภาษี และเสียเปรียบกลุ่มผู้ไม่สุจริตเหล่านี้ ทำให้การแข่งขันทางการค้าในระบบเสรี ไม่มีความเป็นธรรม ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นฝ่ายได้เปรียบ เมื่อได้รับผลประโยชน์จากการกระทำเหล่านี้มากมายมหาศาล เงินก่อให้เกิดอำนาจจากอำนาจเล็กก็อาจก้าวไปสู่อำนาจสูงขึ้น โดยการเล่นการเมืองนับแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะเมื่อก้าวไปถึงการมีอิทธิพลทางการเมืองระดับชาติ ก็เป็นการเปิดโอกาสใช้อำนาจที่ว่่านั้นแสวงหาประโยชน์ตอบแทนกลับมาอีก

6. ก่อให้เกิดอาชญากรรมอย่างอื่นคิดฝันเข้ามาด้วย (Mushroom Effects) เพราะการกระทำความผิดประเภทนี้ กล่าวได้แล้วว่ามักจะเป็นลักษณะขบวนการ หรือองค์การอาชญากรรม ต้องมีการสังสมทรพิษสารอื่น ๆ ประกอบ เช่น กำลึงคน กำลึงอาวุธ มีอิทธิพลเป็นเครื่องหนุนหลังพร้อมจะแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ในการกระทำความผิดด้วยวิธีการรุนแรง เมื่อมีการทรยศหักหลังกันในขบวนการก็ตัดสินใจกันด้วยชีวิต เช่น การสร้างสมกลุ่มอิทธิพลขึ้นมาซึ่ง

รู้จักกันในนามของเจ้าพ่อ เจ้าแม่ หรือกลุ่มแก๊งมาเฟีย (Mafia) ผลประโยชน์ที่ได้รับตอบแทน มักมีการหักหลังล้างแค้นเกิดการกระทำความผิดทางอาญาอย่างอื่นติดตามมา เช่น การลอบฆ่า การวางเพลิง การค้าอาวุธเถื่อน ฯลฯ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เป็นส่วนมาก

ในขณะที่ความเจริญของโลกทางวิทยาศาสตร์ วิทยาการทางเทคโนโลยีทำให้การค้าระหว่างประเทศ การคมนาคมขนส่ง สื่อสาร รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจนโลกดูแคบลงไป ในทางกลับกันอาชญากรรมกลับมีพื้นที่ในการทำมาหากินกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษนี้ทำให้เศรษฐกิจของทั่วโลกได้รับความกระทบกระเทือนอย่างใหญ่หลวง ศาสตราจารย์เคอะ ผู้อำนวยการสถาบันอาชญาวิทยาญี่ปุ่น ได้กล่าวไว้ว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือการค้า เป็นอาชญากรรมที่เป็นอันตรายแก่ความผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชนทำลายการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมหาศาล และบั่นทอนความมั่นคงทางการเมืองอีกด้วย ซึ่งพอจะสรุปได้ถึงผลกระทบที่เกิดจากอาชญากรรมทางธุรกิจ คือ

1. กระทบต่อเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม เนื่องจากการกระทำประเภทนี้เป็น การกระทำของบุคคลที่ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูง มีความรู้ความชำนาญพิเศษในวิชาเฉพาะ การกระทำความผิดจึงมักทำได้อย่างมีแบบแผนและไว้ร่องรอยกว่าจะรู้ตัวก็สายไปเสียแล้ว เช่น การปลอมเงินตราหรือการปลอมดวงตราไปรษณีย์กว่าจะรู้และกว่าจะจับได้ รัฐสูญเสียบไปแล้วไม่น้อย ความผิดเช่นนี้มักจะมีคนก่อโดยส่วนรวม และมองไม่เห็นเด่นชัดถ้ามองเฉพาะตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การคดโกงธนาคาร ถ้ามองอย่างผิวเผินประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ใช่เรื่องของตน ตนไม่เดือดร้อน เช่น เรื่องของธนาคารการที่กรมสรรพากรของอเมริกาถูกล้อโกงกว่า 400 ล้านดอลลาร์ต่อรัฐ ประชาชนแต่ละคนในส่วนตัวรู้สึกว่าคุณไม่ได้รับผลร้ายอะไร อาจสนใจติดตามข่าวทางหนังสือพิมพ์รู้สึกสนุกกว่า ผู้กระทำผิดรายนี้เก่ง โกงเงินได้ตั้งมากมายโดยรัฐไม่รู้ตัว ฯลฯ ถ้ามองให้ลึกแล้วจะเห็นได้เลยว่า การที่รัฐต้องสูญเสียบัญชีถึง 400 กว่า ล้านดอลลาร์นั้น ประชาชนทุกคนในชาติย่อมได้รับผลแห่งการสูญเสียดังเช่นเดียวกันที่เป็นเช่นนี้ เพราะ ความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางธุรกิจเป็นเรื่องไกลตัวไม่เห็นชัดเจน ไม่ใช่เรื่องใกล้ตัวอย่างอาชญากรรมตา เช่น ตบถลักทรัพย์ นองช้ำถูกชิงค้าย บ้านถูกลอบวางเพลิง ฯลฯ ประเทศใดที่ไม่ชวนชวาชหาทางแก้ไข ปลอ่ยให้อาชญากรรมทางธุรกิจคลุกคลานเฟื่องฟูต่อไปในไม่ช้าเศรษฐกิจของประเทศชาติก็จะถูกทำลายลงอย่างย่อยยับ เพราะนอกจากรัฐจะเสียประโยชน์โดยตรงโดยการสูญเสียบัญชีแล้ว ต่างชาติก็ยังไม่กล้ามาลงทุน เมื่อมีบรรยากาศการลงทุนเลวร้ายรัฐก็ไม่มีรายได้เข้าประเทศ ต้องกู้หนี้ยืมสินต่างชาติมาใช้ในการพัฒนาประเทศ พัฒนาการด้าน

เศรษฐกิจที่ชะงักงันลงไปเกิดการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงต่อ เศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม
ค่าครองชีพสูงแต่รายได้ต่ำ

2. กระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง ก่อให้เกิดความอ่อนแอของเสถียรภาพทางการเมือง ประเทศใดที่มีสภาพเศรษฐกิจย่ำแย่ แน่หน่อนว่าการเมืองย่อมต้องแคลนคลอนด้วย ในกรณีที่รัฐบาลของประเทศใดไม่อาจปราบปรามอาชญากรรมทางธุรกิจลงได้ ปล່อยให้กระทำการได้อย่างเต็มเถรเต็มเถระ เด็ดขาดปลอมเงินตรา เด็ดขาดปลอมแสตมป์ เด็ดขาดฉ้อโกงธนาคาร เด็ดขาดปลอมเครื่องหมายการค้า เด็ดขาดกักตุนสินค้า ฯลฯ บ้านเมืองก็เกิดความเดือดร้อน สูญเสียบรรยากาศการลงทุน การพัฒนาการทางเศรษฐกิจชะงักงัน เกิดภาวะคนว่างงานมาก บริษัทหรือโรงงานต่าง ๆ ต้องปิดกิจการเพราะไม่อาจทนการเอาเปรียบทางการค้าด้วยวิธีทุจริต รัฐต้องขึ้นภาษี เรียกเก็บภาษีเพิ่ม เพราะนำมาใช้หมุนเวียนในประเทศ สินค้าขึ้นราคา ค่าครองชีพสูง สังคมก็เกิดโจรผู้ร้ายมากมาย ความผิดอาญาประเภทธรรมดาเกิดขึ้นเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวเกิดปัญหาคอร์ปชั่นในวงราชการเพิ่มมากขึ้น ประชาชนรู้สึกว่าการขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เมื่อประเทศชาติเกิดความระส่ำระสายขึ้นเช่นนี้ รัฐบาลเมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ประชาชนก็เบื่อหน่ายไม่ไว้วางใจเรียกร้องให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลในที่สุดอาจเป็นโดยการปฏิวัติของทหาร หรือโดยการยุบสภาของสมาชิกสภาหรือโดยการชุมนุม เรียกร้องโดยพลังนักศึกษาและมวลชนก็ได้ โดยประชาชนมองเห็นว่าการที่รัฐไม่บริหารจัดการที่เกิดจากความผิดทางธุรกิจดังกล่าวนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลขาดประสิทธิภาพไม่มีสมรรถภาพในการปกครองประเทศ หรือเป็นเพราะกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองของรัฐเป็นผู้มีส่วนในการกระทำผิดเช่นนี้ ดังได้เคยกล่าวไว้แล้วว่าบางครั้งพวกที่ก้าวมาสู่ผู้นำทางการเมืองของประเทศได้นั้นก็มาจากพวกที่มีเงินร่ำรวยมาจากความทุจริตเหล่านั้นนั่นเอง เมื่อเข้ามามีอำนาจทางการเมืองซึ่งเป็นเรื่องง่าย เปิดทางสะดวกให้พวกพ้องได้กอบโกยผลประโยชน์กันอย่างเต็มที่ โดยอาศัยอำนาจตำแหน่งทางการเมืองบังหน้าแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว เมื่อฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ก็ข่มมีอีกฝ่ายสูญเสียผลประโยชน์ เกิดการขัดแย้งกันทางการเมืองแย่งเก้าอี้แย่งตำแหน่งกัน ไม่เป็นอันปฏิบัติหน้าที่ของคนมีการขาดตัวกันในสภา ข้าราชการการเมืองเข้ามาก้าวท้าวขการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำมากเกินไปมีการโยกย้ายตำแหน่งระดับสูงทางราชการโดยเอาพรรคพวกของตนเข้าไปแทนอย่างไม่เป็นธรรม มีการข้ามชั้นคอนข้ามหน้าข้ามตากันอย่างเอิกเกริก การจะตั้งอธิบดี หรือรองอธิบดี ซึ่งตำแหน่งว่าลึงสักคนหนึ่งแทนที่จะเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีก็เข้าที่ประชุมพรรคแทน ข้าราชการเกิดการทอดอหยมค้ำลังใจในการทำงาน เมื่อปล່อยให้เหตุการณ

เหล่านี้เกิดขึ้นโดยไม่มีการแก้ไขก็ต้องมาถึงจุดที่เสถียรภาพของรัฐบาลอ่อนแอลงที่สุด มีการแตกแยกกันในคณะรัฐบาลเอง เปลี่ยนตัวรัฐมนตรีคนแล้วคนเล่า ในที่สุดรัฐบาลชุดนั้นก็อยู่ไม่ได้ เพราะไม่เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชนอีกต่อไป เมื่อรัฐบาลอ่อนแอ ความมั่นคงปลอดภัยภายในประเทศและนอกประเทศก็เป็นปัญหาตามมา และยังเป็นการเปิดโอกาสให้ต่างชาติกระทำตนเป็นมือที่สามเข้าแทรกแซงกิจการภายในโดยไม่รู้ตัว การผลิตเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดความเสียหายแก่สังคมส่วนรวมของชาติ ไม่เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของชาวต่างชาติในอันที่จะเข้ามาค้าขาย ลงทุน ท่องเที่ยว ฯลฯ ประเทศที่ยากจนลงในที่สุด เมื่อโยบขายทางการเมืองไม่มีความแน่นอน เปลี่ยนแปลงไปตามผู้บริหารซึ่งผลิตเปลี่ยนกันเข้ามามีอำนาจ อำนาจการหรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายก็ปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องบางครั้งก็มีนโยบายผ่อนปรน บางครั้งก็มีนโยบายเข้มงวดจนกลายเป็นจับบ้างไม่จับบ้าง ทำให้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผลดี

3. กระทบต่อความมั่นคงของนักลงทุนและการตลาด เมื่อประเทศใดมีเศรษฐกิจไม่ดี รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพไม่ว่าจะเปลี่ยนรัฐบาลกันเมื่อไร ก็ไม่มีนักลงทุนโลกค้าสิ่งมาลงทุนในประเทศนั้น ประเทศใดมีการปลอมสินค้าเครื่องหมายการค้ากันเกลื่อน แม้แต่เงินตราที่ใช้หมุนเวียนอยู่ภายในประเทศก็ปลอม ตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหุ้นก็ถูกฉ้อโกง หรือแม้แต่ธนาคารพาณิชย์ ก็ถูกฉ้อโกงโดยหาตัวจับไม่ได้เช่นนี้ แน่แน่นอนว่าประเทศที่ประสบปัญหาเหล่านี้ อยู่ย่อมขาดบรรยากาศแห่งการลงทุนแน่นอน พ่อค้ารายใดที่จะเข้ามาลงทุนตั้งโรงงานหรือเปิดตลาดสินค้าที่ประเทศใดก็ต้องพิจารณาก่อนถึงเปอร์เซ็นต์การเสี่ยงของพวกเขาจะต้องมีน้อยที่สุด ถ้าการลงทุนนั้นมีเปอร์เซ็นต์การเสี่ยงสูงเกินไป อาจขาดทุนมากกว่ากำไร รัฐบาลของประเทศไม่สามารถให้หลักประกันการเสี่ยงสูงเกินไป อาจขาดทุนมากกว่ากำไรรัฐบาลของประเทศไม่สามารถให้หลักประกันการเสี่ยงลงทุนแก่เขาได้ ไม่รู้ว่าสินค้าเพื่อผลิตออกมาลงทุนโฆษณา Promote สินค้าับร้อชล้าน เมื่อสินค้าเริ่มติดตลาดแล้วอาจจะมีผู้เอาเปรียบปลอมสินค้า หรือเครื่องหมายการค้าของเขาจนจนผลประโยชน์จากที่เขาได้โฆษณาลงทุนไว้แล้ว กอบโกยผลประโยชน์โดยไม่ต้องลงทุนทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย ในขณะที่ตัวกันรัฐบาลก็ไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่พวกเขาได้เมื่อความมั่นคงของนักลงทุนและการตลาดไม่มีก็ไม่มีใครกล้ามาลงทุน

4. กระทบต่อความเชื่อถือ และเครดิตทั้งของชาติและผู้ค้าขาย ชาติใดที่สภาพเศรษฐกิจทรุดโทรม เสถียรภาพทางการเมืองชั้นคลอนย่อมน่าไม่ชาติใดให้ความเชื่อถือ ขาดเครดิต ทั้งในฐานะรัฐบาลและเอกชน เช่น รัฐบาลจะกู้เงินต่างชาติก็ลำบาก เพราะไม่มีใคร

เชื่อถือให้เครดิต เอกชนผู้เป็นเจ้าของจะลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศไทย ขอู้เงินจากธนาคารต่างชาติก็ลำบาก เพราะการที่ธนาคารใดจะให้เครดิตใครก็ธนาคารของตน เขาจะต้องเชื่อแน่ว่าเงินที่ปล่อยให้กู้ไปนั้นมีโอกาสที่จะได้ใช้คืนตามกำหนดเวลา เขาต้องพิจารณาโครงการก่อนถ้าเห็นว่าเป็นการกู้เงินไปลงทุนในประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมืองอ่อนแอ เศรษฐกิจอ่อนแอแล้ว เขาก็อาจเห็นว่าเป็นการเสี่ยงเกินไป เป็นโครงการที่ไม่น่าเชื่อถือ เพราะผลสำเร็จอาจปรากฏได้ยาก จึงไม่ปล่อยเงินกู้ให้แม้แต่ในระดับรัฐบาลเองก็เช่นเดียวกัน

5. เงินที่ได้จากการกระทำความผิดอาญาทางธุรกิจเหล่านี้ จะไปเป็นปัจจัยอุดหนุนให้เกิดอาชญากรรมประเภทอื่นๆ อีก เช่น ค้าของเถื่อน มือปืนรับจ้างฆ่าคน เป็นต้น

เห็นได้ว่าอาชญากรรมทางธุรกิจเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ หมุนเวียนต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ โดยเฉพาะเมื่อความเจริญของโลกในด้านวิชาการเทคโนโลยีแผนใหม่เจริญกว้างขวางขึ้น ทำให้การค้าระหว่างประเทศ การคมนาคมขนส่ง สื่อสารรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จนคล้ายกับโลกแคบลงทุกที แต่ในทางกลับกันอาชญากรรมกลับดูเหมือนว่าจะขยายพื้นที่ในการทำมาหากินกว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะอาชญากรรมทางธุรกิจสามารถทำความเสียหายให้กับประเทศชาติมากมายมหาศาล

ปัญหานโยบายการบังคับใช้กฎหมายอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า

การบังคับใช้กฎหมายใดจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง คือ นโยบายของรัฐ แม้จะมีตัวบทกฎหมายกำหนดไว้สมบูรณ์เพียงใดก็ตาม หากรัฐมองไม่เห็นความสำคัญในเรื่องนั้นแล้ว การบังคับใช้ก็ไม่สามารถบรรลุผลได้ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ความผิดทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้านี้มองโดยผิวเผินก็น่าจะเป็นความผิดร้ายแรงนัก แต่เป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวมในระยะยาว การที่รัฐจะมีนโยบายให้ความสำคัญมุ่งปราบปรามความผิดประเภทใด รัฐมักจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของชาติเป็นหลักสำคัญ ดังนั้น บางครั้งรัฐจำเป็นต้องมีนโยบายผ่อนปรนในความผิดบางอย่างโดยละเอียดคือ ความเสียหายและการเสียเปรียบของสังคมหนึ่ง เพื่อประโยชน์ต่อสังคมของรัฐเอง ความผิดในเรื่องการปลอมลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้านี้ มักจะเกิดขึ้นกับเครื่องหมายการค้าของสินค้าที่ทรงคุณภาพเป็นที่นิยมแพร่หลายของประชาชนทั่วไป โดยมากมักจะเป็นสินค้าจากต่างประเทศ คนไทยเป็นชาติที่ลอกเลียนแบบได้เก่งเช่นเดียวกับประเทศทั้งหลายในแถบเอเชีย